

[Att hålla äktenskapet i ära, ML](#)
[Äktenskap eller sammanboende, SB](#)
[Jesu pågående verk, SB](#)
[Bibel 2000 och Folkbibeln, SB](#)
[Vi tror och lär: Om bönen](#)

[\[Register\]](#) [\[Årgångar\]](#) [\[Föregående nr\]](#) [\[Nästa nr\]](#)

Att hålla äktenskapet i ära

M. Luther. Ur Ord för dagen, BV-Förlag

Äktenskapet skall hållas i ära bland er alla. (Hebr. 13:4)

Den rätta konsten och det starkaste värnet inom äktenskapet består i att var och en lär sig att rätt betrakta sin maka efter Guds ord. Ty Ordet är den dyrbaraste skatt och det skönaste smycke en man eller en kvinna kan bära. Insåg man bara det, skulle man väl akta sin maka dyr och kär och betrakta henne som en gudomlig gåva och klenod.

Då skulle man, när man såg en annan kvinna, skönare än ens egen, ändå tänka: ”Är denna vacker, så är hennes skönhet dock icke helt utan vank. Och vore hon än den skönaste på jorden, så har jag ändå hemma ett ännu skönare smycke på min maka, ty henne har Gud givit mig. Är nu min maka skröplig och icke alltför skön till kroppen, så har Gud likväl med sitt ord prytt just henne framför alla andra kvinnor. Ty även om jag såg på alla kvinnor i världen, skulle jag dock icke finna någon enda, om vilken jag skulle kunna säga vad jag med glatt samvete säger om min hustru: Denna har Gud själv skänkt mig och lagt i min famn. Jag vet att det behagar honom och alla änglar väl om jag i kärlek och trohet håller mig till henne. Varför skulle jag då förakta en så dyrbar gudomlig gåva och vilja fästa mig vid någon annan hos vilken jag aldrig kan finna en sådan skatt och prydnad?”

[Lutheranen 1/2000]

Äktenskap eller samboende

Samboförhållande i stället för äktenskap har blivit mycket vanligt. Hur ofta möter vi inte människor som med ett leende presenterar sitt sällskap med orden: ”Och det här är min sambo!” Ca 35 000 gifte sig under förra året och 20 000 skilde sig. Någon motsvarande statistik för samboförhållanden finns inte, men det torde röra sig om minst lika många. Samboende praktiseras i alla samhällsskikt. Statsråd bor sambo, likaväl som vanligt folk. I Finland flyttar landets första kvinnliga president, Tarja Halonen, in i presidentbostaden Talludden tillsammans med sin sambo.

Kristna föräldrar med ”gammaldags” syn på äktenskapet känner sorg och frustration, när de ser att deras barn bara flyttar ihop med någon som vore det den mest naturliga sak i världen. Även inom bibel- och bekännelsestroga kretsar märker man att ungdomar har en liberalare syn på sex och samlevnad. Övernattningar i sin pojk- eller flickväs rum eller rentav säng förekommer också i dessa kretsar, även om det kanske inte talas så högt om det. Bland konfessionella, lutherska frikyrkor händer det, att en och annan ungdom lämnar sin kyrka, just därför att de har svårt att acceptera kyrkans syn på mäns och kvinnors samlevnad.

Ungdomar i dag har i regel inte särskilt dåligt samvete för att de bor ihop med den som de sällskapar med. Så många andra gör ju likadant. De flesta tar dock avstånd från promiskuöst liv och lösa förhållanden, där man hoppar i säng med vem som helst. Varför skulle man inte kunna bo ihop, om man har djupa och ärliga känslor för varandra? Det förstår man helt enkelt inte. Äktenskap är bara formaliteter. Varför skall man för övrigt binda sig för livet? Se på alla skilsmässor! Skulle kärleken inte hålla i sig, blir det väl inte bättre av att vara fastkedjade vid varandra. Man skall inte lova för mycket. Vi vill älska varandra i frihet. Ungefär så resonerar många unga par i dag.

Samboförhållanden av olika slag är inget nytt. Det har förekommit mer eller mindre i alla tider. Det gamla konkubinaten var ursprungligen en form av samboende, senare blev det liktydigt med att officiellt ha en älskarinna i

huset. Om man ser tillbaka på vårt lands kungar, adels- och högre ämbetsmän (inkl. prästerskapet), finner vi åtskilliga, gifta såväl som ogifta, som öppet höll sig med älskarinnor, som också födde dem barn. I Europa var det likadant. Värst var kanske August ”den starke”, kurfurste och sedermera kung i Polen i slutet av 1600-talet, som med tiden fick inte mindre än 354 av honom erkända barn utom äktenskapet. Finare folks eskapader verkar nästan ha varit något av ett ståndsprivilegium. Kraven på vanligt folks liv och leverne var högre. Men även bland dem sågs mäns snedsteg som mer ursäktliga än kvinnors. De senare dömdes ofta hårt, om de ertappades eller blev gravida. Dubbelmoral och hyckleri har ofta florerat på detta område. Så inte var det mycket bättre förr. Otukt och äktenskapsbrott ligger människan i blodet. Hon har alltid haft svårt att hålla sina drifter i schack och lätt för att ursäkta sina snedsteg.

Äktenskap tycks ju inte alltid ha fungerat så bra. Men skall vi fördenskull överge denna ordning som var Guds första instiftelse på jorden? Varför inte gå över till andra mer flexibla samlevnadsformer som t.ex. samboende? Det kristna svaret är naturligtvis, att Guds goda bud och ordningar inte upphävs av att många människor bryter mot dem. Det är inte sjätte budet det är fel på, utan människan. Där budet upphöjs och äktenskapet hålls i ära, verkar det alltid på något sätt preventivt som skydd och broms mot grov otukt. Vidare är det så att alternativen inte är bättre. Spåren förskräcker. Redan ett ytligt svep över historien, litteraturen, klassiska dramer och skådespel, visar hur mycket lidande och död som svek och brustna förhållanden mellan man och kvinna har lett till. All mänsklig erfarenhet visar, att där man inte värnar om kärlek och trohet, äktenskap och familj, där bryts samhället ner, människors samlevnad trasas grymt sönder, och många far illa – inte minst barn som förvägras rätten att få växa upp i trygga hem med en far och en mor.

Äktenskapets ordning har varit hotad förr, men är det alldeles särskilt i vår tid. Vi ser nu resultatet av den massiva, ideologiska nedvärdering av äktenskapet som skedde under 1900-talet, framför allt under dess senare

hälft. Marxistisk och socialistisk ideologi har fört ett målmedvetet krig mot äktenskap och familj som den allenarådande samlevnadsformen. Kärnfamiljen har framställts som en ganska sen företeelse, framsprungen ur ekonomiska samhällsförhållanden under industrialismen. Denna syn har sedan i stor utsträckning övertagits av många feminister i olika läger. De ser den s.k. kärnfamiljen som en kvinnofälla som låser kvinnan vid barn och hem och hindrar henne att gå ut i arbetslivet, vara produktiv och leva jämställt med männen ute i samhället. Båda föräldrar skall arbeta och barnen skall tas om hand av staten. Barn, heter det, mår bättre av att tidigt inkorporeras i samhällets barnomsorg än att vara utlämnade åt föräldrar som ser dem som någon slags personlig egendom. Seriösa forskare som pekar på att den feministiska historieskrivningen om familjen inte är korrekt får inget gehör. Att den flera tusen år gamla ordningen med äktenskap och familj har funnits i olika kulturer, inte minst inom den judisk-kristna traditionen, förnekas, bagatelliseras eller förtigs.

Skolans sex- och samlevnadsundervisning har varit ett viktigt instrument för den äktenskaps- och familjefientliga ideologin. I årtionden har den sexuella frigjordhetens livsstil pumpats ut i skolan: det är normalt med sex före äktenskapet. Det gäller bara att lära sig att utöva den under ansvar och med hänsyn till andra och använda preventivmedel som skydd mot AIDS och könssjukdomar – och naturligtvis mot oönskade barn. Särskild omsorg ägnas åt invandrarfamiljer med andra religiösa, etiska värderingar och annan syn på oskuld och äktenskap. De måste ju upplysas om hur man gör i Sverige.

Ett annat drag som särskilt utmärker vår tid är massmedias stora genomslagskraft med hjälp av ny teknologi. Utbudet är enormt och lättillgängligt. Filmindustrin och TV sänder dagligen ut en flod av bilder och ljud av ogifta, älskande par i säng med varandra. Det framställs som något helt normalt och naturligt att man lever så. Den som finner detta vara förödande för det uppväxande släktets framtid och deras vilja att ingå äktenskap och bilda familj anses lida av sexualskräck och okänslighet för människans helt

naturliga och legitima behov av att leva ut sina drifter. Att leva återhållsamt och hänvisa samlivet enbart till den äktenskapliga sängen framställs också som skadligt och något som leder till en hämmad personlighet och svåra psykiska besvär. Lite eller inget sägs om motsatsen, nämligen att många mår dåligt, drabbas av ångest och depressioner just av kravet på att vara ”normal”, ha tidig sexdebut och göra det som alla gör på film och TV. Förr var ofta oskuld något fint och attraktivt, i dag är det närmast något sjukt.

Om vi nu tror att vi själva och våra ungdomar inte påverkas av den tid vi lever i och dess värderingar, så är vi mer än lovligt aningslösa. Vi påverkas, vänjer oss, blir med tiden mer och mer avtrubbade. Många slutar att reagera och börjar i stället acceptera.

Just därför är det viktigt att kyrkan undervisar om Guds bud, och ger etisk och moralisk vägledning. Men hur ofta hörs någon predika om att samboende, som i svensk lag definieras som att ”en ogift man och en ogift kvinna bor tillsammans under äktenskapsliknande förhållanden” (1 § lagen 1987:232), inte är detsamma som äktenskap? Äktenskap konstitueras av det livslånga löftet om trohet som en man och kvinna frivilligt ger varandra enligt den gamla rättsregeln: *consensus facit nuptias*, ömsesidigt samtycke skapar äktenskap. Verklig kärlek är beredd att öppet ge ett sådant samtycke eller löfte. Den offentliga vigseln är ingen tom formalitet. Genom den sammanfogar Gud själv de två till ”ett kött” (Matt. 19: 4 ff.).

De som bor sambo tvivlar egentligen på sin kärlek och är därför inte beredda att avge några bindande löften. Ofta har man också en romantisk, känslodominerad syn på kärlek och ser inte att kärleken mer handlar om vilja till trohet och gemensamt ansvar för hem och familj. Att bo sambo – eller nöja sig med förlovning, som inte heller den är detsamma som äktenskap – är förvisso bättre än promiskuöst levnadssätt, men det strider likväl mot Guds sjätte bud. Detta buds gamla lydelse, ”Du skall icke göra hor”, är egentligen mer talande än den senare översättningen ”inte

begå äktenskapsbrott”, vilken i hastigheten kan uppfattas som om budet bara gällde gifta personer. Sexuellt samliv utanför äktenskapets ram är synd, och Jesus själv ställer uttryckligen samboende under Guds dom, när han till den samaritiska kvinnan säger: ”Fem män har du haft, och den du nu har är inte din man” (Joh. 4:18).

Många kristna präglas här av uppgivenhet. Vad kan man göra, när barnen flyttar ut och bor i samboförhållanden? Vi kan ju inte tvinga dem att leva efter kristen moral! Och det är ju sant. Vi skall också akta oss för bryta naturliga familjeband för att olikhet i tro och moraluppfattningar föreligger. Men vi kan ändå göra en hel del. Vi kan bedja för dem och tala till dem. Vi behöver inte alltid tiga och samtycka. Det är viktigt att vi tar vara på de tillfällen som ges att argumentera för vad som är rätt och varna för det som är orätt, även om vi beskylls för att vara förstocket gammalmodiga. Vi kan också upplysa om att det här inte är fråga om någon specifik kristen moral som gäller bara kristna. Äktenskap är nämligen en jordisk och samhällelig ordning, inte enbart uppenbarad i Bibeln. Dessa ting hör även till den naturliga lagens område, dvs. till sådan moral som kan uppfattas av förnuft och samvete hos alla tänkande människor. Den naturliga lagen för med sig jordisk välsignelse även för icke kristna i den mån de håller den, och på motsvarande sätt olycka, när de bryter mot den. Ordet ”Vad man sår, får man också skörda” (Gal. 6:7) är en allmänmänsklig erfarenhet, känd även av hedningar.

Om äktenskapet och familjen säger Augsburgska bekännelsen: ”Gud bjuder oss att hålla äktenskapet i ära. I alla väl ordnade samhällen, till och med bland hedningarna, ha lagarna omgivit det med stor ära” (SKB. s. 69). Reformatorerna hade sin kamp att utkämpa mot nedvärdering av äktenskapet, då ansett som ett lågt stånd, inte minst i jämförelse med celibatet. Luther skriver i Stora katekesen, att det äktenskapliga livet inte är ett ”skämt eller mänsklig uppfinning”, utan ”en mycket viktig sak och Guds allvarliga vilja”, ett stånd ”framför och över” alla andra och av avgörande betydelse för hela samhället (SKB s. 420 f.). Vi har vår kamp att utkämpa för äktenskapet och

mot samboförhållanden. Det är en uppgift för varje kristen som samhällsmedborgare att i den politisk-demokratiska processen på allt sätt verka för ”ett väl ordnat samhälle”, som inte river ner äktenskap och familj utan värnar om dessa ordningar. Det om något är en samhällsinsats.

S.B.

[Lutheranen 1/2000]

Jesu pågående verk

Predikan i S:t Pauli 6 sönd. efter Trettondedagen. Text: Joh. 5:17

”Min Fader verkar alltjämt, så verkar också jag.” Det är vår korta text denna sällsynta söndag på kyrkoåret. Det är en är mycket djup och tröströk text.

Vi anfäktas ibland av känslan att Gud inte gör någonting. Vi ropar till honom i bön, men inget händer. Han är tyst. Och vi undrar: Hur kan Gud tillåta så mycket ont i världen utan att ingripa? Är Gud kanske död, som en del påstår?

Denna söndag understryker att Gud inte alls är överksam. Han är ingalunda död. Söndagens överskrift är ”Guds pågående verk”. Och Jesus säger oss i dag att han är fullt delaktig i dessa pågående gudomliga gärningar. Predikan skall därför handla om detta verk.

1. Jesus uppehåller med gudomlig makt hela skapelsen

”Min Fader verkar alltjämt, så verkar också jag” – låt oss först tillämpa dessa ord på skapelsen.

Gud har en gång skapat världen, men han lämnade den sedan inte åt sitt öde. Ständigt uppehåller han den. Det är detta pågående, uppehållande verk i skapelsen, som vi brukar kalla för Guds försyn, dvs. att han dagligen försörjer och förser hela skapelsen med allt som behövs, särskilt för att livet på jorden skall bestå. Inte en dag och inte en minut skulle vi eller några andra på jorden andas och leva, om inte Gud alltjämt verkade. Vår tillvaro, med alla dess tusentals komponenter av luft, väderlek, näringsämnen och

alla ytterst känsliga kemiska och biologiska processer, skulle braka ihop i det ögonblick Gud tog sin hand ifrån den. Vi lever, andas och kan röra oss för att Gud verkar. Det är en nyttig påminnelse för oss människor som gärna har så mycket synpunkter på varför Gud inte gör så eller så, eller varför han tillåter det ena eller det andra. Vi glömmer lätt att det är ett under av nåd redan detta, att vi varje dag lever och trots allt får njuta så mycket gott. Det är alls inte självklart att det skall vara så – i synnerhet inte, om vi tänker på hur vi lever i förhållande till de heliga bud som Gud har satt upp för livet på jorden.

Allt detta, som hör till mitt dagliga liv, ger mig Gud ”av sin blotta nåd och faderliga godhet utan någon min förtjänst eller värdighet, för vilket allt jag är skyldig att tacka och lova, lyda och tjäna honom”, som Luther säger i Lilla katekesen i förklaringen till den första trosartikel. Vårt liv vilar i sanning på det faktum att Gud alltjämt verkar.

”Min Fader verkar alltjämt, så verkar också jag”, säger Jesus. Det är stora och starka ord av människan Jesus. Han deltar i Guds gudomliga verk, också i hans pågående och uppehållande verk. Just för dessa ords skull sökte judarna ännu mer efter möjlighet att döda Jesus, *”eftersom han ... gjorde sig lik Gud”* (Joh. 5:18).

Att Jesus är helt och fullt Gud, varken mer eller mindre, är vår korta texts egentliga innehåll i dag. Den är hämtad ur Johannes evangeliums femte kapitel, ett kapitel som innehåller några av de allra starkaste ställena i Nya testamentet om Kristi gudom. Det är här som Jesus, just som en förklaring och utläggning av vår korta predikotext, säger: *”Vad Fadern gör, det gör också Sonen... Ty såsom Fadern väcker upp döda och ger dem liv, så ger också Sonen liv åt vilka han vill.”* Vidare står det: *”Fadern dömer inte någon, utan all dom har han överlåtit åt Sonen, för att alla skall ära Sonen så som de ärar Fadern”* (Joh. 5:19, 21, 22). Det här är klara ord, som Jesu åhörare direkt förstod innebörden av. Det ser vi av deras starka reaktion: de ville döda Jesus. Han förkunnade till deras fasa att allt han gjorde och sade hade sin källa i den enda, eviga

gudomen.

Hade Jesus nu bara allmänt kallat sig för Gud, är det inte alls säkert reaktionen hade blivit så stark. Ty på den tiden kunde beteckningen Gud också användas om människor i överförd bemärkelse. Kungar, furstar och ämbetsmän, som representerade Gud och talade på hans vägnar, kallas i Bibeln ibland för gudar. Jesus själv hänvisade en gång till ett sådant ställe: *"Jag har sagt att ni är gudar"* (Ps. 82:6). Det var människor, *"som Guds ord kom till"*, dvs. som fått ett särskilt uppdrag från Gud, som fick titeln gudar (Joh. 10:35). Men här gör Jesus klart, att han inte alls var gud i någon sådan överförd mening. Det är intressant att se, att Jesus om sig själv aldrig direkt använder titeln "Gud". Varför? Sannolikt för att det var något som kunde missförstås. Han hänvisar hellre till sina gärningar, så att det bortom all tvekan står klart vad han menar. Han utför gudomliga verk, precis som Fadern. Han gör sådant som endast Gud den Högste kan göra, t.ex. uppväcka döda och ge liv. Han botar med ett ord, sjuka, blinda, döva och lama. Jesus gjorde också klara och tydliga skapelseunder som t.ex. att förvandla vatten till vin. Av fem kornbröd och två fiskar framskapade Jesus mat för över fem tusen. Och han gjorde det direkt och omedelbart, precis som Gud vid världens skapelse. Den största gärning av alla var att han förlät synder, vilket kom fariséerna att dra andan av förskräckelse: *"Hur kan han tala på det viset? Han hädar ju. Vem kan förlåta synder utom Gud allena?"* (Mark. 2:7). Här i Joh. 5 nämner Jesus ytterligare en gudomlig gärning, som lagts i hans händer: den yttersta domen. Att vara den högste domaren över levande och döda är något som helt och hållet är förbehållet den som är Gud.

Vad Jesus således vill visa är att han som människan äger gudomens makt och härlighet i all dess fullhet. Han kan inte bara kallas Gud. Han *är* Gud. Därför skall vi ära Sonen, liksom vi ärar Fadern. De har båda samma gudom, samma makt och ära.

Nu vet vi, att Jesus under sitt jordeliv för det mesta avstod från att utöva sin gudomliga makt helt och fullt. Han

uppträdde som en vanlig människa med mänskliga begränsningar. När han greps i Getsemane avstod han från att bruka sin makt att slå ner sina fiender genom att tillkalla legioner av änglar. Han lät i stället sig gripas, föras bort och korsfästas som ett svagt och hjälplöst lamm som förs till slakt. Sådant lät han ske – allt för vår frälsnings skull.

I dag lever och verkar Jesus utan några som helst begränsningar. Han sitter på "Faderns högra sida" och utövar sin gudom helt och fullt. Som avskedshälsning strax före sin himmelfärd gav han oss orden: "*Mig är given all makt i himmelen och på jorden*" (Matt. 28:19).

Så vilar hela vår tillvaro i Jesu mäktiga händer. Våra liv är i allt beroende av hans uppehållande makt. Det bör fylla oss och alla människor med den allra största respekt och vördnad för Jesus. Han är ingen bifigur i den gudomliga världen. Han är som, aposteln Paulus säger, den "*som är över alla, Gud, välsignad i evighet*" (Rom. 9:5).

2. Jesus uppehåller med gudomlig makt sin kyrka på jorden

"Min Fader verkar alltjämt, så verkar också jag." Det är ett ord av största betydelse också för vår frälsning och vårt liv i Kristi kyrka.

Men låt oss allra först varna för en felaktig tolkning av detta ord. Det har nämligen använts för att försvara falsk lära om en gudomlig, fortgående uppenbarelse både i och utanför kyrkan. Man har menat, att Gud inte talat färdigt i Bibeln om vår frälsning. Han "*verkar alltjämt*" och uppenbarar nya sanningar och nya läror för varje tid, sägs det. Bibeln är enligt denna syn inte något slutligt och definitivt, utan något som måste kompletteras och vidareutvecklas i en ständigt pågående uppenbarelseprocess. En sådan syn har t.ex. den romerska katolska kyrkan haft länge. Genom påven uppenbarar Gud nya läror som skall tros lika mycket som Skriftens ord.

Denna tro på en fortsatt uppenbarelse sveper nu fram som en vårfloed över stora delar av kristenheten. Den är populär,

står för något nytt, spännande och fräscht. Gud verkar alltjämt! Och han gör det inte bara i kyrkan, sägs det, utan även i andra religioner som t.ex. muhammedanism, hinduism och buddism. Också där, i deras gudstjänster, finns Jesus, fast under andra former.

Men hur förhåller det sig med detta? Jesus och Skriften lär ingen fortsatt uppenbarelse och ingen frälsning utanför kyrkan eller Guds rike. Några nya läror är inte att vänta från Gud. Kyrkan har fått befallningen *"att kämpa för den tro som en gång för alla blivit anförtrodd åt de heliga"* (Jud. v. 3). Jesus bad i sin översteprästerliga förbön: *"Helga dem i sanningen: ditt ord är sanning"* (Joh. 17:17). Han bad inte för några andra än *"för dem som genom deras (apostlarnas) ord kommer till tro på mig"* (v. 20). Han sade också: *"Jag är vägen sanningen och livet. Ingen kommer till Fadern utom genom mig"* (Joh. 14:6). Och i Apg. 4:12 står det: *"I ingen annan finns det frälsning. Inte heller finns det något annat namn under himmelen, som givits åt oss människor, genom vilket vi kan bli frälsta."* Allt är slutgiltigt givet i och genom Jesus. Ingen ny lära är att vänta. 2000-talet får nöja sig med samma frälsningsväg som gällde 100-talet, 1000-talet och 1500-talet.

Men när detta väl är sagt, och det behöver sägas med kraft, så skall vi lyfta fram den rätta, stora och härliga innebörden i ordet: *"Min Fader verkar alltjämt, så verkar också jag."* Fadern hänvisar oss och alla människor alltjämt till Jesus och ingen annan. Och Jesus verkar alltjämt genom att räcka oss människor sitt evangelium, för att vi skall tro, bli frälsta och upptagna i hans kyrka. Jesus är i allra högsta grad verksam – inte genom något nytt evangelium för vår tid, utan genom det redan givna.

Men han gör det inte blott som en upplysning om vad han gjorde förr, för 2000 år sedan, då när han bar våra synder på korset, betalade för dem, och sedan uppstod på tredje dagen med syndernas förlåtelse, liv och salighet för alla. Han är förvisso verksam också i dag. Han talar, avlöser, förlåter, upprättar och rättfärdiggör syndare. Han lever och verkar nu i kyrkan, i och genom de nådemedel som han

instiftat. Efter avslutat försoningsverk har Jesus inte dragit sig tillbaka och sagt: ”Nu har jag gjort mitt, resten får ni ordna själva. Ni får tro och omvända er bäst ni kan.” Så säger han verkligen inte. Jesus vet nämligen hur det förhåller sig med oss: vi kan inte tro av egen kraft, och vi kan inte omvända oss själva. Både tron och omvändelsen är helt och hållet något som Gud verkar i oss. Vilka kan säga: Jag är kristen, för att jag har varit så duktig att jag omvänt mig och avgjort mig för Gud? Bara falska kristna. Ingen av oss blir kristen och pånyttfött Guds barn, om inte Gud får visa oss vår synd och vårt fördömda och hjälplösa tillstånd, om inte Gud kallar och drar oss till sig, och om inte Gud uppväcker den tro som förtröstansfullt griper om det saliggörande evangeliet. ”*Så verkar också jag*”, säger Jesus. Han är ständigt verksam i kyrkan med sin Ande och sitt ord, och utan den verksamheten blir och förblir ingen kristen. Äran för frälsningen tillhör alltid honom, aldrig oss.

Innan Jesus lämnade världen, sade han: ”*Se, jag är med er alla dagar intill tidens ände*” (Matt. 28:20). Att Jesus nu sitter ”på Faderns högra sida”, betyder inte alls att han är inlåst i himmelen och inte kan vara närvarande i sin kyrka. Det är precis tvärtom. Just därför att han sitter där som Gud, den Högste, kan han vara överallt och han är alldeles särskilt engagerad i sin kyrka på jorden. Han kallar präster som predikar och undervisar, döper och förmanar, avlöser och delar ut nattvarden i hans namn. Han söker dem som gått vilse, tröstar och helar dem som fallit, styrker och uppmuntrar de svaga och försagda. Så uppehåller Jesus med sin gudomliga makt sin till det yttre ofta bräckliga kyrka på jorden. Han är ständigt verksam. Om det inte vore så, skulle kyrkan falla ihop. Men det gör hon inte. Hon står till tidens slut och lever under löftet att ”*helvetets portar inte skall bli henne övermäktiga*” (Matt. 16:18).

3. Att Jesus alltjämt verkar med gudomlig makt, skall vara vår stora glädje, vår tröst och vårt hopp

Gud är inte död. Han är inte överksam. Han har inte lämnat sin fallna skapelse åt sitt öde i djävulens och ondskans

våld. Han har älskat oss, sänt oss sin Son, och utgjutit den Helige Ande över kyrkan, i vilken han, som Luther säger: ”dagligen och rikligen förlåter mig och alla trogna alla synder”. Hela Treenigheten är ständigt verksam i och omkring kyrkan – till stor glädje och tröst för alla de arma, svaga stackare som kyrkan här på jorden består av.

Men hur kan då Gud tillåta så mycket ont, undrade vi i början. Det vore kanske nyttigt för oss att ett ögonblick fundera på hur det skulle vara om Gud inte tillät det, utan i dag utplånade allt ont rakt av. Skulle vi själva bestå? Det är väl, att han inte har gjort det. Gud har tack och lov valt en annan väg. Han lät ondskan drabba sin Son, Jesus, som försonade den. Det är vår stora räddning. Vi behöver inte drabbas av den slutliga vredesdomen över djävulen och alla onda. I stället får vi lyssna till Jesus och ta vår tillflykt till hans rättfärdighet, som överskyler all synd. Än är nådens och omvändelsens tid. Men hur länge den varar, vet vi inte.

Många frågor här i livet förblir obesvarade – men inte den om Gud och vår salighet. Där har vi fått svar, tydligt nog. Tar vi inte vara på det, återstår ingen frälsning, utan endast en förfärande väntan på domen. Men varför leva så? Vad kan vara mer hoppfullt i denna värld än framleva sitt liv i tro på att Jesus, Guds Son, som alltjämt verkar och har allt i sin hand, är min Frälsare? Amen.

S.B.

[[Lutheranen 1/2000](#)]

Bibel 2000 och Folkbibeln

Så har den kommit till slut, Bibeln 2000, resultatet av den statliga Bibelkommissionens arbete i nära trettio år. Tidigare har kommissionen gett ut Nya testamentet (1981). Nu föreligger även Gamla testamentet i översättning vartill också apokryferna fogats. Bibel 2000 är smått historisk på det sättet att den efter de ändrade relationerna mellan kyrka och stat är den sista officiella, statligt garanterade översättningen. Några fler är inte att vänta.

Bibel 2000 är naturligtvis inte ett verk av sådana som har som utgångspunkt att Bibeln är Guds ofelbara ord, ingivet av den Helige Ande. Regeringen skulle aldrig tillsätta en kommission med sådana ”förutfattade meningar”.

Kommissionen har också gång på gång betonat att man inte utgår från någon dogmatisk syn på bibelordet. En av medarbetarna i kommissionen gav vid ett tillfälle uttryck för sin uppfattning att den nya översättningen är ”en investering i antifundamentalistisk bibelsyn”, dvs. att den är ett välgörande slag mot dem som tror att Bibeln bokstavligen är sann.

Den nya översättningen har sina språkliga och stilistiska förtjänster. Det märks att flera av landets främsta författare och språkmänniskor haft sin hand med i arbetet. I jämförelse med 1917 års Bibel, som beskyllts för att vara alltför mångordig, är textmassan bantad – minskad med ca 10 %. Iver att spara på ord har resulterat i lite väl mycket av korthuggna, telegramartade meningar. En och annan har därför lite raljerande kallat den nya översättningen för ”telegambibeln”. De flesta tycker dock att den nya översättningen är en framgång och hälsar den välkommen. Den romersk-katolske prästen och författaren Anders Piltz skriver euforiskt om kommissionens arbete att ”resultatet är bländande och man blir lycklig att ta del av det” (SvD 99-11-18)

I allt översättningsarbete av Bibeln måste man ta hänsyn till Bibelns egen syn på sig själv, nämligen att den är Guds ord. Det gör inte Bibelkommissionen. Den vill arbeta förutsättningslöst och inte i förväg utgå från vissa kyrkliga dogmer. Det senare, menar man, leder bara till ett översättningsarbete som söker få dessa dogmer bekräftade. Men detta är en felsyn. Det är en illusion att tro att man kan översätta Bibeln helt förutsättningslöst.

Varje översättare måste fråga sig: Vem är författaren och vad vill han säga med sin skrift? och sedan försöka få fram det så troget som möjligt. Vid översättning av Bibeln säger det sig självt att resultatet påverkas av om man tror att Gud själv står bakom orden eller tror att dessa är en rent

mänsklig produkt. En riktig bibelöversättning måste utgå från Bibelns egna tydliga och klara anspråk på att Gud, den Högste, själv här talar till oss människor. Där en sådan respekt och vördnad inför textmaterialet inte finns, där kommer översättarna med kritiska ögon se på Bibelns texter som en samling gamla dokument, präglade av fel och brister, tidstypiska föreställningar, influenser från olika håll, myt- och legendbildning osv. Och det är just vad den moderna, bibelkritiska skolan har hållit på med. Den menar sig arbeta förutsättningslöst, men gör det inte. Den utgår inte från att texten är helig text eller den Helige Andes ord, vilket naturligtvis är den kristna kyrkans utgångspunkt.

Vi har här inte utrymme att nagelfara översättningen Bibel 2000. Men låt oss ändå peka på ett ställe som ger ett tydligt exempel på översättningstekniken. Det gäller 1 Mos. 3:15, som av den kristna kyrkan alltid setts som ”det första evangeliet”, den första förutsägelsen om Kristus som Frälsaren, avgiven av Gud själv omedelbart efter syndafallet. Gud säger till ormen: ”Och jag skall sätta fiendskap mellan dig och kvinnan och mellan din säd och hennes säd. Denna skall trampa sönder ditt huvud, och du skall stinga den i hälen” (1917 års övers.). Svenska Folkbibeln översätter: ”*Han* (vår kurs.) skall krossa ditt huvud.” Så översatte redan Septuaginta, den första översättningen till grekiska på 200-talet f. Kr. Men i Bibel 2000 står det: ”*de* (vår kurs.) skall trampa på ditt huvud”!

I den hebreiska grundtexten finns inget komplicerat. Det står klart och tydligt ”*hu*”, dvs. han eller denne. Men Bibelkommissionen ändrar det utan vidare till ”*de*”. Och därmed är man av med den besvärande tanken att de första människorna så tidigt skulle ha fått del av en messiansk profetia som gav dem upplysning om att Frälsaren, dels var en enda person, dels skulle besegra ormen åt dem. Detta är typiskt för Bibel 2000. Praktiskt taget varje gammaltestamentlig, messiansk profetia har man varit och fingrat på. Kommissionen har i bibelkritikens anda efter bästa förmåga sökt urholka profetiorna om Kristus, vilka man uppenbarligen anser att den kristna kyrkan har övertolkat. Kommissionen företräder en annan syn på

Gamla testamentet än den som den uppståndne Jesus gav uttryck för under vandringen med Emmauslärjungarna: ”Måste inte Messias lida allt detta? Var det inte så han skulle gå in i sin härlighet? Sedan började han med Moses och alla profeterna och uttydde för dem det som var skrivet om honom i alla skrifterna” (Luk. 24: 26, 27).

En sak som också bör observeras är att den nya översättningen av Gamla testamentet ingalunda är fullständig. Det finns en hel rad ställen som inte alls är översatta. Där kommissionen inte kunnat enas om översättningen, har den helt enkelt satt ett streck (–), vilket torde betyda, att man funnit grundtextens ord obegripliga eller orimliga. Det är en uppseendeväckande innovation i översättningstraditionen. Tidigare har översättare trots allt försökt ge någon form av översättning av enstaka svåra ställen och kompletterat den med alternativ i noter under texten.

Självfallet kan vi inte rekommendera kristna att använda sig av Bibel 2000 som sin dagliga Bibel. Vi varnar tvärtom för det. Någon bruk av den som kyrkobibel i gudstjänsten kan naturligtvis inte komma ifråga i bibeltrogna, lutherska kyrkor.

Den som vill ha hela Bibeln i en språkligt modernare översättning, som utgår från att Bibeln är Guds Ord, bör i dag i stället välja Svenska Folkbibeln, som utkom som helbibel under slutet av 1998. Bakom översättningen av Gamla testamentet i Folkbibeln står doc. Seth Erlandsson som huvudansvarig. Vi har i denna tidning ibland varit kritiska mot Erlandsson i en och annan fråga. Men det hindrar oss inte att berömma honom, när han gör något bra. Erlandsson är en mycket kunnig och duktig gammaltestamentlig exeget. Folkbibelns översättning av GT är till stora delar en revidering av 1917 års översättning, men ändå gjord utifrån den hebreiska grundtexten. En hel del är dock nyöversatt. Dit hör t.ex. den viktiga urhistorien i första Mosebok, där översättningen är alldeles förträfflig.

Avslutningsvis vill vi passa på att rekommendera en liten

skrift (85 s.) av Erlandsson. Den heter ”Hur skall Bibeln översättas?” och är utgiven på förlaget XP Media (tel. [08-741 26 01](tel:08-7412601)). Boken innehåller bl.a. mycket belysande jämförelser mellan hur Bibel 2000 och Folkbibeln översätter en rad olika ställen. Jämförelsen är dock begränsad till fyra böcker (1 Mos. Ps. Jes. och Ords.). Vi hoppas att Erlandsson återkommer med exempel ur fler böcker i Gamla testamentet. Det behövs.

S.B.

[\[^\]](#)